

Poissaolojen seuranta ja niihin puuttuminen
Uppföljning av och ingripande i frånvaro

Poissaolomalli/Frånvaromodellen

PKS LAPEssa kehitetyt mallit/Verksamhetsmodeller utvecklade inom Huvudstadsregionens LAPE:

- Esiopetuksen malli/Förskoleundervisningens modell
- Perusopetuksen malli/Grundläggande utbildningens modell

Poissaolomalli perusopetukseen sisältää/Frånvaromodellen för den grundläggande utbildningen innehåller:

1. Porrasmalli/Trappstegsmodellen
2. Porrasmallin lisäohje/Anvisning för trappstegsmodellen
3. Koulupoissaolokysely (SRAS-R)/Enkät om skolfrånvaro (SRAS-R)
4. Interventiovalikko/Interventionsmeny

PKS LAPE Opiskeluhuollon kaikki toimintamallit löytyvät täältä: www.socca.fi/pkslape

Samtliga verksamhetsmodeller utvecklade inom Huvudstadsregionens LAPE-elevhälsan kommer även att finnas på svenska när översättningarna är färdiga.

Poissaoloihin (luvaton poissaolo, sairauspoissaolo ja muu huolestuttava poissaolo) puuttuminen esiopetuksessa

Esiopetukseen ilmoitetut lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti, jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.

Ennaltaehkäisevä toiminta

Edistetään yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistetaan lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Lasten läsnäoloa esiopetuksessa **seurataan jatkuvasti**. Suositellaan, että esiopetuksen opettaja raportoi oman ryhmän poissaolot päiväkodin johtajalle kuukausittain.

Oppilashuoltohenkilöstön konsultointi mahdollisimman matalalla kynnyksellä. Kiinnitettävä huomiota myös myöhästelyihin.

Huoli puheeksi

Lapsen poissaoloista herää huoli kotona tai esiopetuksessa.

Yhteydenotto huoltajiin esiopetusryhmän henkilökunnalta heti ensimmäisen poissaolopäivän jälkeen, mikäli ilmoitusta ei ole tullut perheeltä.

Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin, mikäli hänelle nousee asiasta huoli.

Seurattava milloin poissaoloja esiintyy, aina tiettyinä päivinä yms. Tärkeää selvittää, mikä on poissaolojen taustalla.

30 h poissaoloja esiopetuksesta

Jos tilanne ei korjaannut selvittelyn ja puhelinkeskustelun jälkeen (poissaoloja kertynyt 7-8 päivää), esiopetusryhmän henkilökunta kutsuu koolle palaverin. Huoltajien kanssa keskustellaan siitä, kuinka esiopetuksen tavoitteet toteutuvat.

Tarvittaessa voidaan muodostaa **monialainen asiantuntijaryhmä**, joka sopii tukitoimista ja seurannasta yhdessä.

Opiskeluhuollon tukitoimet mietitään. Tarvittaessa esiopetusyksikön ulkopuolisten tahojen **konsultaatiot**.

Jatkuva yhteistyö lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa tärkeää. Tarvittaessa sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus ja monitoimijainen arviointi.

Seuranta ja tukitoimet

Tarvittaessa kutsutaan esiopetusyksikön ulkopuolisia toimijoita mukaan monitoimijaiseen yhteistyöhön tai verkostoyhteistyötä tehdään monialaisen asiantuntijaryhmän puitteissa. Tarvittaessa sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus konsultaation pohjalta.

Lastensuojeluilmoituksen pohjana on huoli poissaolojen aiheuttamasta syrjäytymisriskistä ja normaalin kehityksen ja esiopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen vaarantumisesta. Ilmoituksessa mainitaan esiopetusyksikössä jo tehdyt kartoitukset, tukitoimet sekä huoltajien kanssa tehty yhteistyö.

Sovitaan yhdessä, miten oppilaan tilanteen etenemistä seurataan ja kuka siitä miltäkin osin vastaa.

Sovitaan myös **seurantapalaverin** ajankohta ja **vastuuhenkilö** oppilaan asioissa.

Poissaoloihin (luvatun poissaolo, sairauspoissaolo ja muu huolestuttava poissaolo) puuttuminen **perusopetuksessa**

Ennaltaehkäisevä toiminta

Yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin lisätään oppilaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Sujuva yhteistyö kodin ja koulun välillä.

Oppilaiden läsnäoloa koulussa seurataan **systemaattisesti ja jatkuvasti**.

Oppilashuolto-henkilöstön konsultointi mahdollisimman matalalla kynnyksellä.

Huoli puheeksi

Oppilaan poissaoloista herää huoli kotona/koulussa.

Luokanopettaja/luokanvalvoja **keskustelee** asiasta oppilaan kanssa ja on yhteydessä huoltajiin ja sopii mahdollisesta yhteydenotosta oppilashuollon työntekijään.

Opettajalla on lain mukainen velvoite puuttua poissaoloihin, mikäli hänelle nousee asiasta huoli.

Tehdään **perusteellinen kartoitus poissaolojen syistä ja kokonaistilanteesta**. Kartoituksen osana voidaan käyttää esim. koulupoissaolokyselyä (SRAS-R).

Yli 30 h

Jos tilanne ei korjaannu selvittelyn ja puhelinkeskustelun jälkeen (poissaoloja yli 30h), opettaja kutsuu koolle **palaverin**. Palaveri kokoaa yhteen ne toimijat, jotka oppilas ja hänen huoltajansa arvioivat tarpeelliseksi oppilaan koulunkäynnin tukemisessa. Pohditaan myös ketkä muut toimijat voisivat tukea oppilasta.

Useimmiten mukaan kutsutaan myös joku/jotkut oppilashuollon työntekijöistä. Tarvittaessa voidaan muodostaa **monialainen asiantuntijaryhmä**, joka sopii tukitoimista ja seurannasta yhdessä.

Koulun tukitoimet mietitään. Tarvittaessa koulun ulkopuolisten tahojen **konsultaatiot**.

PKS LAPE/Christine Söderek

Sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto harkittava.

Yli 50 h

Tarvittaessa (kun poissaoloja yli 50h) kutsutaan mukaan koulun ulkopuolisia toimijoita **monitoimijaiseen yhteistyöhön** ja pohditaan puuttumisen keinoja.

Sovitaan yhdessä, miten oppilaan tilanteen etenemistä seurataan ja kuka siitä miltäkin osin vastaa.

Sovitaan myös **seurantapalaverin** ajankohta ja **vastuuhenkilö** oppilaan asioissa.

Koulun tukitoimet mietitään. Koulun ulkopuolisten tahojen **konsultaatiot ja yhteistyö**.

Tilannetta seurataan jatkuvasti. Lastensuojeluilmoitus harkittava.

Yli 70 h

Mikäli tukitoimet ja seurantapalaverit eivät auta ja poissaoloja kaikesta huolimatta on jatkuvasti/runsaasti (yli 70h), tehdään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto tai lastensuojeluilmoitus konsultaation pohjalta.

Koulu on tässä vaiheessa selvittänyt poissaolojen syitä omalta osaltaan ja käyttänyt koulun tukitoimia monipuolisesti.

Lastensuojeluilmoituksen pohjana on huoli poissaolojen aiheuttamasta syrjäytymisriskistä ja normaalin kehityksen ja koulunkäynnin vaarantumisesta. Ilmoituksessa mainitaan koulussa jo tehdyt kartoitukset, tukitoimet sekä huoltajien kanssa tehty yhteistyö.

Sovitaan myös **seurantapalaverin** ajankohta ja **vastuuhenkilö** oppilaan asioissa.

Ingripande i skolfrånvaro inom den grundläggande utbildningen (olovlig frånvaro, sjukfrånvaro eller annan oroväckande frånvaro)

Konsultation av elevhälsopersonalen med så låg tröskel som möjligt

Ta upp oron

Elevers frånvaro väcker oro hemma/i skolan.

Klassläraren/klassföreståndaren **diskuterar** ärendet med eleven och är i kontakt med vårdnadshavarna och kommer överens om ev. kontakt med elevhälsopersonal.

Enligt lag har läraren en skyldighet att ingripa ifall oro väcks gällande elevens frånvaro.

Förebyggande verksamhet

Via den generellt inriktade elevhälsan arbetar man för ökad elevdelaktighet och gemenskapskänsla.

Samarbetet mellan hem och skola är smidigt

Elevernas närvaro i skolan följs upp **fortgående och systematiskt**.

Grundläggande kartläggning av frånvarons bakgrundsorsaker och elevens helhetssituation. Som en del av kartläggningen kan t.ex. enkäten om skolfrånvaro (SRAS-R) användas.

Över 30 h

Om situationen inte har korrigerats efter utredning och telefonsamtal (frånvaro över 30 h) sammankallar läraren till **ett möte**. Till mötet kallas de aktörer som eleven och vårdnadshavarna anser behövas för att stöda elevens skolgång. Man funderar även vilka andra aktörer som kunde stöda eleven.

Vanligen bjuds även någon/några från elevhälsopersonalen med. Därmed kan man bilda en **sektorsövergripande expertgrupp**, som tillsammans kommer överens om stödåtgärder och uppföljning.

Man går igenom skolans stödåtgärder. Vid behov **konsulteras aktörer utanför skolan**.

Vid behov kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet.

Över 50 h

Vid behov (när frånvaron är över 50 timmar) kallar man in andra aktörer till mångprofessionellt samarbete och funderar tillsammans över åtgärder att ingripa.

Tillsammans kommer man överens om uppföljning av hur elevens situation utvecklas och arbetsfördelningen vid uppföljningen.

Man kommer också överens om tidpunkten för ett **uppföljningsmöte** och **ansvarspersonen** i elevens ärende.

Man går igenom skolans stödåtgärder. Vid behov **konsulteras aktörer utanför skolan**.

Situationen följs upp fortgående. Vid behov barnskyddsanmälan.

Över 70 h

Om stödåtgärderna och uppföljningsmöten inte hjälper och frånvaron trots detta förekommer fortgående/rikligt (över 70 h) tas i första hand kontakt enligt socialvårdslagen för bedömning av stödbehovet eller görs en barnskyddsanmälan grundat på konsultation.

Skolan har i detta skede utrett orsaken till frånvaron för sin del och använt skolans stödåtgärder på ett mångsidigt sätt.

Grunden till barnskyddsanmälan är oro över risk för marginalisering på grund av frånvaron och äventyrande av normal utveckling och skolgång. I anmälan nämns kartläggningens resultat, de stödåtgärder som redan använts i skolan samt hur de fungerat och hur man samarbetat med föräldrarna.

Man kommer också överens om tidpunkten för ett **uppföljningsmöte** och **ansvarspersonen** i elevens ärende.

Poissaolojen seurantaan liittyvät sovittavat asiat

Kunnassa/koulussa etukäteen sovittava:

1. Millä tavalla seuraatte systemaattisesti ja jatkuvasti poissaoloja yksiköissä? Kuka vastaa seurannasta yksikössä?
 2. Miten tulkitsette mallin tuntirajat (esim. lukuvuoden vai lukukauden aikana)?
 3. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa, etenkin yhteistyö sosiaalihuollon ja lastensuojelun kanssa
 - Millä tavalla he liittyvät mukaan poissaoloasioissa?
 - Miten poissaoloihin liittyvissä tilanteissa tehdään monialaista yhteistyötä?
- Tutkimukseen perustuen poissaolojen seurannassa ja niihin puuttumisessa kolme tärkeintä asiaa ovat:
 1. Systemaattinen ja jatkuva poissaolojen seuraaminen
 2. Perusteellinen kartoitus poissaolojen syistä ja lapsen/nuoren tilanteesta (myös poissaolojen kaavat)
 3. Sujuva monialainen yhteistyö eri toimijoiden välillä

POISSAOLOJEN SEURANTAA JA NIIHIN PUUTTUMINEN-TOIMINTAMALLIN OHJE

- Ohjeistuksen on tarkoitus antaa lisätietoa poissaolojen seuranta ja niihin puuttumisen mallin tueksi siitä, miten ja mitä asioita olisi hyvä huomioida poissaoloja ennaltaehkäistäessä, niihin puututtaessa ja niistä keskusteltaessa oppilaan/opiskelijan ja huoltajien kanssa
- Ohjeistus antaa myös lisätietoa poissaoloihin liittyvien interventioiden suunnittelusta
- Ohjeistus perustuu mm. CBT/KKT-tekniikoihin, jotka on todettu vaikuttavimmiksi keinoiksi poissaoloihin puututtaessa
- Materiaali pitää sisällään seuraavia huomioita ja ohjeita:
 1. Poissaolojen seurantaan liittyvät sovittavat asiat
 2. Ennaltaehkäisevä toiminta
 3. Poissaolojen taustasyiden selvittäminen
 4. Poissaoloihin liittyvä psykoedukaatio
 5. Vanhempainohjaus
 6. Altistus (takaisin kouluun)
 7. Opetusjärjestelyt
 8. Lisää luettavaa aiheesta